

Mgr. David Doubek, PhD

### **Posudek vedoucího na bakalářskou práci Barbory Kýnlové „ROLE „ČERNÉ“ KULTURY A IDENTITA ROMSKÉHO DÍTĚTE“.**

B. Kýnlová se ve své práci věnuje kvalitativní etnografické studii identifikace romských dětí vzhledem k různým pop-kulturním oblastem se zvláštním přihlédnutím k úloze a místu tzv. „černé kultury“, čímž se myslí zejména kulturní domény, na které měli velký vliv hudebníci a herci zejména afro-amerického původu (hiphop, funk ad.). Ve výzkumech, které jsme s kolegy prováděli se tato otázka občas objevovala, ale systematicky jsme jí nezkoumali a B. Kýnlová se rozhodla věnovat se této otázce systematictěji.

V teoretické části se věnuje rozboru pojmů identity, etnicity a romství a poukazuje na etnoidentifikační důležitost romského sebepojetí jakožto „hudebníků“ (což je součást sdíleného kulturního modelu – romského stereotypu - mezi minoritou a majoritou), čímž předznamenává fokus empirické části, kde se také oblast hudby ukázala jako nejbohatší.

Práce měla poměrně dlouhou genezi a empirický výzkum probíhal ve dvou fázích ve dvou různých městech v různých částech republiky. První část probíhala ve městě autorce spíše neznámém a představovala předběžnou sondáž tématu a jakýsi výzkumnický zácvik a do celkové práce se promítá především jako orientační zkušenost. Druhá část probíhala ve městě, které autorka zná a měla tak možnost sledovat širší sociální kontext, který hrál v jejím pozorování (takové věci jako úloha příbuzenství, rodinný kontext) a analýze důležitou roli. V obou případech se autorka stala dobrovolníkem v neziskové organizaci, provozující nízkoprahové zařízení pro mládež v daném městě, čímž získala přístup do terénu a možnost děti pozorovat i se s nimi bavit. Určitý delší vývoj se nakonec pozitivně odrazil v oné poměrně intenzivní terénní zkušenosti, která autorce umožnila všimnout si mezihry mezi individuální, kolektivní a symbolickou kulturní zkušeností.

Autorce se tímto způsobem podařilo popsat bezprostřední každodenní praxi sdílení sociálních médií, interakční charakter identifikačních procesů a sebereflexi vlastní identity u romských dětí.

Deskripce i analýza obsahuje mnoho velmi zajímavých postřehů a skutečností. Za pozornost stojí například kategorie Romano Gila, která z kognitivního hlediska představuje zdá se ukázkový příklad „radiální kategorie“, která jak kdyby utekla přímo z Lakoffovy slavné knihy „Ženy, oheň a nebezpečné věci“. Děti jasně ví, co je Romano Gila, je to velmi konkrétní, každodenní vědění, jeho hranice se však skoro nedá stanovit, jakož i nějaké obecné principy konstrukce (a je to zároveň hi-tech kategorie, nepředstavitelná bez soudobých technologií). A přitom je tak identifikačně důležitá. Další pozoruhodnou věcí je popis interakčního vyjednávání a ohledávání vlastní identity, která, jak autorka ukazuje, je výzvou, otázkou, a identifikační vzory na ní pomáhají hledat odpověď. Přitom autorka rozvíjí komplexní strukturu identifikačních kategorií romano - černá kultura – mainstream, které hrají různou úlohu. Zajímavá je struktura kategorie romano, kde najdeme prapodivnou univerzalizující subkategorii Romano Gila; lokálně identifikující romské popové a hiphopové interprety; a nakonec romské písničky, spojené s konkrétním lokálním interpretem. A každá tato subkategorie funguje trochu jiným způsobem. Vlastní „černá kultura“ pak nefunguje jako přímý identifikátor, ale jako určitý zprostředkovatel, není vnímaná jako vlastní, ale přitom strukturuje ostatní dvě (jako jakýsi specifický cizí, který umožňuje aktérovi se nějak odlišně uchopit). Mainstream přitom naopak není nic cizího (jak by si někdo mohl stereotypně myslet), ale součástí vlastní identity.

Autorka v práci prokázala, že je talentovaná pozorovatelka, práce splňuje všechny formální požadavky a doporučuji jí k obhajobě.